

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam
088-5670200
www.OD NZKG.nl

Stichting Frisse Wind.nu

van Ogtropweg 16
1949 BA, Wijk aan Zee
023 2060023
mail@frissegwind.nu

Datum: 8 maart 2024

Betreft: Zienswijze c-NRD Groen-Staal - Zaaknummer: 12564580

Geachte ODNZKG,

FrisseWind.nu is een stichting die opkomt voor de gezondheid en de leefomgeving in de IJmond. Wij doen dit namens onze achterban van +4500 personen. Hierbij reageren wij op het door Tata Steel gepubliceerde Concept Notitie reikwijdte en detailniveau c-NRD, Zaaknummer: 12564580

Om te beginnen willen wij opmerken dat wij als burgerorganisatie geen subsidie beschikbaar hebben gekregen om experts te raadplegen voor de totstandkoming van deze zienswijze, gezien de technische en juridische complexiteit van dit dossier vinden wij dit onbegrijpelijk.

Vooropgesteld, vinden wij dat staalindustrie en overheid zouden moeten streven naar een gezondheidsimpact en negatieve impact op de leefomgeving van nul. Zolang volledige en absolute data ontbreken, is het onmogelijk om een afgewogen oordeel te vormen over de uitstoot van gevaarlijke stoffen na diverse maatregelen.

Om te borgen of Tata Steel deze doelen daadwerkelijk weet te bereiken, stellen wij dat een volwaardige 'nulmeting' van de milieueffecten van het hele industrieterrein grote maatschappelijke urgentie heeft. Dit is geen onderdeel van het voorliggende c-NRD. Wij vinden dat het effect van de toekomstige bedrijfsvoering op gebied van de gezondheid en leefomgeving van Tata Steel veel uitgebreider moet worden getoetst.

Wij onderschrijven het advies van de expertgroep gezondheid IJmond¹ en het idee om een integrale Gezondheid Effect Rapportage te laten opstellen en het eerder sluiten van kookgasfabriek 2.

Wij rekenen erop dat de overheid pal gaat staan voor de gezondheid van omwonenden en vragen daarbij in het bijzonder nog extra aandacht voor de volgende onderwerpen:

Integraliteit van de m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure zou moeten leiden tot een integraal, totaal en volledige, dus niet limitatief, milieueffectrapportage ten aanzien van alle toekomstige uitstoot op het volledige terrein van Tata Steel. In de c-NRD lezen we onder andere dat Tata Steel de maatregelen op korte termijn (Roadmap plus) uit het proces wil houden als zijnde geen onderdeel van de projectprocedure Heracleus Groen Staal. Hiermee zijn deze (al dan niet bovenwettelijke) maatregelen oncontroleerbaar. Wij zijn het hier pertinent mee oneens. De m.e.r.-procedure zou ook scenario's en beoordelingen moet bevatten ten aanzien van:

- Alle te nemen en op te leveren maatregelen onder de noemer 'Roadmap plus'
- Alle te nemen en op te leveren maatregelen en aanpassingen onder de noemer van bedrijfseconomische en/of verduurzaming en/of onderhoud en/of ZZS-minimalisatie in de periode van 2024 - tot en met de operationele fase ('vanaf 2030')
- De impact van alle activiteiten van onderaannemers op het gehele industrieterrein
- De impact van alle overblijvende activiteiten ('huidige installaties') van Tata Steel en onderaannemers

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/02/28/advies-expertgroep-gezondheid-ijmond>

(Ultra) fijnstof

De uitstoot van (ultra) fijnstof heeft grote impact op de gezondheid van omwonenden. Dit kan resulteren in langdurige gezondheidsklachten, maar ook in acute gezondheidsklachten tijdens slechte dagen en piekmomenten. Over ultrafijnstof is nog weinig wetenschappelijk vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid heeft deze uitstoot een nog grotere impact op gezondheid. Vast staat dat de IJmond ook wat betreft ultrafijnstof slecht scoort. De aankomende jaren zal er naar verwachting steeds meer wetenschappelijke kennis beschikbaar komen over de impact van ultrafijnstof. In stedelijke gebieden worden steeds meer 'zero-fijnstof' maatregelen genomen om de luchtkwaliteit te significant te verbeteren. Ook voor de IJmond geldt dat het verbeteren van de luchtkwaliteit topprioriteit zou moeten zijn. Daarom zou het integraal in kaart brengen van de uitstoot van fijnstof en ultrafijnstof bij alle (nieuwe en oude) installaties, gedurende alle fases en voor alle alternatieve scenario's in absolute getallen onderdeel moet zijn van de m.e.r.-procedure.

Gevaarlijke stoffen (zzs)

Vanuit de Omgevingswet geldt een minimalisatieverplichting om de uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen te minimaliseren. Bij Tata Steel loopt vanuit deze wetgeving een vermijdings- en reductieprogramma (VRP) 2020-2025. De kans is groot dat de m.e.r.-procedure wordt afgerond voordat de resultaten van dit VRP-programma bekend zijn. Wij zijn van mening dat een tussentijdse VRP rapportage (wat is hiermee bereikt en waarin blijft men achter) onderdeel zou moeten worden van deze m.e.r.-procedure.

Geluid

Het proof of concept van het RIVM² (2023) heeft duidelijk gemaakt dat geluidsoverlast een tot nu toe onderschat negatief effect is geweest van de huidige activiteiten door Tata Steel. De verwachting is dat alle fasen van Heracleus-Groen Staal én het opschalen van het daarop aangesloten TENNET transformatorstation extra geluidsdruk zullen opleveren voor de omgeving. Wij zijn van mening dat dit zeer nauwkeurig in kaart moet worden gebracht en bovendien dat deze geluidsdruk niet alleen vanuit gemiddelden moet worden beoordeeld, maar dat rekening moet worden gehouden met de zware belasting die (opgestapelde) geluidsoverlast tijdens piekmomenten voor omwonenden met zich meebrengt.

Water

Op dit moment loost Tata Steel vervuild afvalwater in een drukke, recreatieve omgeving. Ons inziens moet hier meer rekening mee worden gehouden. In de basis zou al het afvalwater dusdanig gefilterd moeten worden dat de uitstroom van zeer zorgwekkende stoffen nihil is en het water binnen het productieproces hergebruikt kan worden.

Cumulatie

Voor omwonenden is het de optelsom van alle uitstoot die overlast en stress veroorzaakt en een gevaar voor de gezondheid vormt. Vanuit Tata Steel wordt geen rekening gehouden met deze stapeling van fijnstof, grof stof, stank, geluid. Wij willen er dan ook voor pleiten dat dit gestapelde perspectief betrokken moet worden in de m.e.r.-procedure.

Onderhoud en incidenten

In de huidige configuratie zien wij op de camera's³ die wij gericht hebben op de kookgasfabrieken en de hoogovens een enorme toename van uitstoot tijdens perioden van onderhoud en bij incidenten. Dit gaat om tientallen onderhoudscycli en duizenden incidenten op jaarbasis. In veel van deze gevallen zijn uitzonderingsnormen in de vergunning van toepassing. Daarmee heeft Tata Steel van de overheid een 'license to kill' gekregen. In het verleden zijn secundaire en primaire afzuigingsmaatregelen wegens kosteneffectiviteit niet verplicht gesteld. Wij pleiten er voor dat Tata Steel als onderdeel van de m.e.r.-procedure uitgebreid onderzoek doet naar het voorkomen van (extra) uitstoot tijdens onderhoudsperiodes en veel voorkomende incidenten, dat de uitkomst van kostenafwegingen openbaar wordt gemaakt en dat secundaire en primaire afzuiging en/of andere maatregelen om uitstoot tijdens onderhoudsperiodes en veelvoorkomende incidenten te voorkomen.

Recycling, schrootverwerking

In de c-NRD wordt gesproken van een doelstelling van de inzet van (slechts) 30% schroot. Wij juichen een stevige recycling doelstelling toe en zouden willen pleiten dat deze doelstelling wordt uitgebreid. Tegelijkertijd

² <https://www.rivm.nl/publicaties/bijdrage-van-tata-steel-nederland-aan-gezondheidsrisico's-van-omwonenden-en-kwaliteit>

³ <https://youtube.com/@frissewindnu?si=p15sZHezyBDrl8db>

brenkt de verwerking van schroot grote risico's voor de omgeving. De inkoop, opslag en verwerking van schroot gaat gepaard met een toename van geluid, stof en stank. Het verwerken van vervuild schroot brengt grote risico's met zich mee voor de uitstoot van extra (onvoorziene) zeer zorgwekkende stoffen. De casus met de (met chroom 6) vervuilde lekbrug⁴ is daar een recent voorbeeld van. Wij pleiten ervoor dat het minimaliseren van deze risico's onderdeel wordt van de m.e.r.-procedure, inclusief een volwaardig controle- en filterplan om de risico's voor de omgeving terug te brengen naar nul.

Locatiebepaling van installaties

De gekozen locaties voor nieuwe gebieden bevinden zich pal naast de bebouwde omgeving en de enige toegangsweg tot Wijk aan Zee. Dit brengt grote risico's met zich mee. Bij het bepalen van deze locaties en verspreidingsberekeningen moet rekening worden gehouden met de risico's tijdens verschillende meteorologische omstandigheden.

Minder productie, minder uitstoot

Wij willen de OD NZKG en de m.e.r.-commissie erop wijzen dat Tata Steel Nederland in 2023 in verband met de renovatie van de Hoogoven 25% minder productie⁵ heeft kunnen draaien. Naar verwachting is dit terug te zien in verschillende rapporten over de uitstoot in 2023. Deze productievermindering geeft dan ook een vertekend (optimistisch) beeld. Het rechtzetten van deze gegevens moet onderdeel zijn van de m.e.r.-procedure.

Tata Steel wil de al vergunde productiecapaciteit (8 miljoen ton staal per jaar) niet wijzigen. Dit is een miljoen ton staal meer dan tot nu toe gemiddeld op jaarbasis is geproduceerd⁶. Wij maken ons ernstig zorgen wat de impact zal zijn van deze toename. Het huidige productievolume veroorzaakt ongewenste risico's voor de omgeving. Voorkomen moet worden dat de ruimte die vrijkomt door verbeteringen niet per saldo leidt tot een verlaging van de emissies en daarmee niet leidt tot winst op leefniveau. Wij pleiten ervoor dat in de m.e.r.-procedure de integrale emissies en milieueffecten over verschillende productiecapaciteit niveaus in beeld worden gebracht.

Continue monitoring en transparantie

In de huidige situatie zijn overheden voor handhaving afhankelijk van de data van tata. In veel gevallen is er sprake van berekeningen in plaats van metingen of gaat het om momentopnames door middel van eenmalige rapportages. Wij pleiten ervoor een plan ten aanzien van continue monitoring en het transparant maken van al deze data op te laten nemen in de m.e.r.-procedure.

Tenslotte wijzen wij u op de inhoud van onze zienswijze als reactie op het participatieproces Hercules. De inhoud van deze zienswijze is onverminderd relevant in de m.e.r.-procedure en willen wij daarom ook als zienswijze indienen. Het document is als bijlage toegevoegd.

Met vriendelijke groet,

Sanne Walvisch
Namens het bestuur, Frisse Wind.nu

=Bijlage: 230416 FW zienswijze Hercules.pdf

⁴ <https://fd.nl/bedrijfsleven/1430761/waar-is-het-vervuilde-staal-van-de-lekbrug-gebleven>

⁵ <https://gmk.center/en/news/the-netherlands-reduced-steel-production-by-25-y-y-in-2023/>

⁶ <https://www.tatasteelnederland.com/hoe-maken-we-staal/fabrieken#:~:text=De%20cijfers%3A,is%20afkomstig%20van%20gerecycled%20schroot>